

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L		A P A R E		REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA	
Pe an, în România	30 lei	De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet		BUCURESCI	
6 luni	16 "			5 — Calea Rahovei — 5	
3 luni	8 "			Lângă Palatul justiției	
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni		Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte			

Tabla de materii a „Curierului Judiciar” pe 1904 (No. 1—87) s'a pus în lucrare și va fi gata la începutul lui Februarie, când se va începe distribuția ei numai aceluia care se vor găsi la curent cu plata abonamentelor.

Abonamentele se pot trimite spre înlesnire prin mandat poștal la Redacția Curierului Judiciar pe adresa d-lui Codreanu, proprietarul ziarului.

S U M A R

Acțiunea de folos nedatorit (Art. 351 Cod. Com.), de d-l C. N. Toneanu;

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Judecătoria Ocol. Câmpu-Lung. G. Anastase cu Ion I. Băjan și alții, cu o Adnotație de d-l S. Scriban;

Bibliografii.

ACȚIUNEA DE FOLOS NEDATORIT

(Art. 351 Cod. com.)

În materie comercială, se poate întâmpla ca cine-va să se îmbogățească în mod injust în detrimentul altuia ca și în materie civilă, și atunci conform art. 1 din Cod com., suntem nevoiți să aplicăm principiile din dreptul civil. Prin urmare, principiile din dreptul civil relativ la îmbogățirea fără cauză, trebuie să le aplicăm și în materie comercială ordinară.

* * *

Nu există îmbogățire fără cauză în materie cambiară, de cât atunci când legea o permite, fiind-că nu e ertat a presupune că poate cine-va să remită altuia cambii fără a fi primit în schimb echivalentul, legea oprind aceasta prin art. 270 C. com. care nu permite a cerceta cauza obligațiunii (1).

Legiuitorul însă, condus de principiul equității, a acordat, o acțiune de îmbogățire fără cauză, numind-o *acțiune de folos nedatorit*, posesorului cambiei care neîndeplinind formele cerute de lege pentru conservarea acțiunii cambiare, a perdut garanțiile ce i le acordă titlul său formal, cambia, dându-i dreptul de a reclama contra trăgătorului, acceptantului său emitentului (de la acești două în cambiile domiciliante) suma cu care s'a îmbogățit într'alt chip în paguba sa (art. 351 C. com.).

Această acțiune însă, permisă de legiuitor în

materie cambiară, și după decadența acțiunii cambiare, nu este tot una cu acțiunea de îmbogățire ordinară, ci e supusă la alte condițiuni anume prevăzute de lege și de natura ei.

Acțiunea de folos nedatorit

Vom examina: A) Scopul acțiunii; B) Natura ei; C) Condițiunile necesarii; D) Efectele ei.

A. Scopul acțiunii

Legiuitorul pentru a atenua paguba ce o suferă posesorul cambiei prin pierderea acțiunii cambiare, i-a acordat o acțiune de folos nedatorit contra trăgătorului (art. 351 al. 1 C. com.) s'a acordat acceptantului său emitentului unei cambii domiciliante (art. 351 al. 2 C. com.).

Dacă nu s'ar fi acordat această acțiune, posesorul cambiei ar rămâne privat de ori-ce altă acțiune: n'ar putea să recurgă contra lor în baza raportului original care a dat naștere emiterii cambiei, fiind-că nici un contract nu leagă pe posesorul cambiei cu acești debitori cambiari; n'ar putea să recurgă de asemenea la acțiunea ordinară a îmbogățirii fără cauză, pentru că trăgătorul, acceptantul său emitentul ar putea să o respingă obiectând că nu s'a îmbogățit printr'o cauză nelegitimă, ci prin culpa posesorului, sau ar putea adăoga că nici o porțiune din averea posesorului n'a intrat în patrimoniul lor, cari sunt condițiuni esențiale pentru exercițiul acțiunii ordinare de îmbogățire.

De aceea legiuitorul a creat în favoarea posesorului pentru motive de equitate, o legătură între pierderea suferită de posesorul cambiei și profitul trăgătorului, apropiind două fapte și două persoane, cari în alt-fel după stingerea cambiei ar fi rămnis streini între ei. Acest scop al acțiunii de folos nedatorit ne explică pentru ce nu s'a permis posesorului de a o exercita contra altor obligați cambiari. Ast-fel, el nu ar putea să o exercite contra acceptantului unei cambii nedomiciliate, fiind-că posesorul conservă contra acestuia acțiunea cambiară cu toată pierderea acțiunii de regres; nici contra giranților, fiind-că

(1) Cf. Vidari, t. VII, No. 7187, parte secunda.

dacă aceștia au primit valoarea, au plătit-o și ei pentru a dobândi cambia; nici contra dătorului de aval, pentru că el nu trage nici un profit din garanția ce a prestat. Era asemenea de prisos a concede această acțiune trăgătorului contra acceptantului în ipotesa când acesta n'a plătit suma cambiară, pentru că acțiunea care derivă din raportul de mandat, cont-curent etc., îi dă mijlocul de a cere plata. Era de prisos asemenea să se acorde trăgătorului care a făcut provisia, contra trasului care a refuzat acceptarea sa plăta, pentru că aceleași raporturi contractuale îi dau mijlocul de a obține valoarea. Deci, acțiunea de folos nedatorit este un *extremum remedium juris* acordat posesorului cambiei—pentru a evita consecințele riguroase cambiare, cu care să poată întoarce paguba suferită—, contra trăgătorului care într'alt chip ar avea un profit nedatorit (2).

Vidari susține că «această acțiune nu se poate justifica față cu rigoarea dreptului cambiar, fiind că o dată ce cambia este acceptată trăgătorul devine un *obligat subsidiar*, ca și un girant ori care, și pentru care decadența atrage nu numai stingerea acțiunii cambiare dar a ori cărei alt-fel de obligație. Dacă trasul a acceptat fără să fi primit fondurile trebuincioase, atât mai rău pentru el, aceasta nu poate să schimbe poziția juridică a trăgătorului și să facă din el alt-ceva de cât un simplu debitor subsidiar. De alt-fel, ce importă posesorului că trăgătorul se îmbogățește, ce pierde el din al său? El să se gândească mai bine a lucra în modurile și termenii prevăzuți de lege pentru cazul când nu se plătește cambia la scadență; și dacă nu se supune legii, de ce să primească ca un premiu al neglijenței sau ignoranței sale, și așa vedea încă deschisă calea la o plată, cale pe care purtarea sa ar fi trebuit să i'o închidă fără milă către ori cine? Și aceasta cu atât mai mult, că din această îmbogățire a trăgătorului, dacă este cine-va care suferă daune este acceptantul, care de și n'a primit provisia de fonduri, este cu toate acestea principalul obligat cambiar. Dar posesorul ce daună suferă? Paguba sa e numai de ași vedea închisă calea de regres, lucru care nu trebuie să'l impute altuia ci numai sie însuși. Rău dar i se atribuie de lege acțiunea de folos nedatorit» (3). Cu toate acestea legiuitorul a crezut să acorde această acțiune posesorului cambiei și deci o poate exercita în condițiunile legii, după cum vom vedea mai la vale.

B. Natura acțiunii

Este important din punctul de vedere al efectelor acțiunii de folos nedatorit să știm de ce natură este ea. Este de natură cambiară sau comercială sau civilă după natura raportului originar?

Doctrina și jurisprudența este împărțită în această privință:

I. *Opiniune. Acțiunea de folos nedatorit (di arricchimento) nu este de natură cambiară, ci este civilă sau comercială după cum e și raportul care i-a dat naștere.*

Iată și motivele pe cari se fondează:

1° Fiind că derivă din raporturi cari nu se văd în cambie și aceasta nu e de cât cauza ocazională a acelor raporturi, și aceia ce este afară din cambie nu trebuie să exercite nici o eficacitate cambiară. 2° Fiind-că legea, nedeclarând-o cambiară, și fiind stinsă acțiunea de regres, trebuie să ne ținem la interpretarea mai dulce: adică la aceia care face mai puțin gravă soarta debitorului; care tocmai, după principiile de drept cambiar și după lege chiar, ar trebui să se considere ca și liberat. 3° Pentru că, și mai bine încă, aceiași expresie a legii «*cu toată pierderea de recurs*» lasă să se înțeleagă că acțiunea de îmbogățire nejustificată este recunoscută creditorului numai fiind că s'a pierdut acțiunea cambiară de regres și ca o substituție în locul ei. Or, stinsă acțiunea de regres: cum e posibil ca contra trăgătorului, ca un exemplu, să se exercite acțiunea cambiară principală (singura care rămâne încă în viața), dacă trăgătorul prin faptul că cambia a fost acceptată de tras (fiind-că aceasta e presupunerea necesară pentru exercițiul acțiunii de folos nedatorit), nu mai e de cât un obligat subsidiar, întocmai ca un girant ori care? (4).— 4° Acțiunea cambiară se razimă exclusiv pe cambie. În acțiunea de îmbogățire, cambia ca singură cambie nu mai contează nimic, ea lucrează numai ca un element de fapt, care unindu-se cu alte două elemente de fapt: dauna posesorului și îmbogățirea trăgătorului, dă loc la o acțiune *sui-generis*: acțiunea de îmbogățire cambiară. Acțiunea de îmbogățire are numai aceasta de comun cu acțiunea cambiară: că reclamantul trebuie să fie în posesiunea cambiei, însă dreptul care 'i formează obiectul și 'i comunică natura sa juridică este cu totul deosebit. Alta e acțiunea cambiară care are de obiect un drept literal, determinat, stătător de sine însuși, derivând dintr'un titlu (care la italieni e autentic și executoriu) cu privilegiu procesuale; pe cât timp acțiunea de folos nedatorit are de obiect o creanță

(2) *Cesare Vivante: Foro-Italiano 1899, I, 1264 notă.*

(3) *Vidari, t. VII, No. 7180.*

(4) *Vidari, t. VII, No. 7190, 7191.*

necertă, nedeterminată, privată de orî ce formă, de orî ce privilegiu procesual. Va să zică având alte cerințe, atunci orî ce deosebire substanțială schimbă un drept într'un drept deosebit, o acțiune într'o altă acțiune.—6° Dacă legiuitorul ar fi voit să atribue acțiunii de îmbogățire natură cambiară, introducând în sistemul cambiar cu forța o acțiune de altă natură ca aceasta, ar fi spus-o categorie și atunci ne am fi închinat.—7° Cuvintele din art. 351 C. com. trăgătorul «rămâne» obligat, nu va să zică că el conservă pozițiunea precedentă a obligatului cambiar, ci cuvântul «*resta*» se înțelege în italianește în sensul mai întins *de a lua în mod durabil o pozițiune dată*, așa de exemplu se zice: *egli resta di sasso* (rămâne de piatră, stupefăcut), *egli resta indeciso* (rămâne indecis). Se mai poate ca cuvântul *resta*, rămâne, să fi fost sugerat de legiuitor din considerația că natura civilă sau comercială a îmbogățirii și existența sa rămân definitiv determinate din momentul de când s'a întâmplat scadența, de și îmbogățirea a dispărut în urmă, sau acela care era comerciant a pierdut calitatea aceea a sa, atunci când se exercita acțiunea.—Că legiuitorul a usat de această expresiune și alte dați, nu pentru a arăta persistența unei obligațiuni; ast-fel zice despre *trasul* care acceptă sub condițiune sau limită că *rămâne* obligat în limitele obligațiunii sale, de și nu era de loc obligat mai înainte de a semna. Apoi, acel *resta*, rămâne, se poate referi la pre existența generică a unei obligațiuni, adică la acel caracter comun de obligațiune ce au: atât obligația cambiară cât și cea de folos nedatorit; că acel *rămâne* se poate referi la identitatea persoanei care rămâne obligată.—Și atunci, trebuie să convenim că într'atâta variațiune de explicațiuni contradictorii, nu mai e cu putință să recunoaștem voința legiuitorului de a atribui acțiunii de îmbogățire caracterul de acțiune cambiară.—8° De și prin art. 949 No. 2 C. com. legiuitorul vorbind de prescripțiune zice că se prescriu prin cinci ani acțiunile derivând din cambii, adică întrebuițând pluralul vorbește de: acțiunea ordinară cambiară și de acțiunea de folos nedatorit, însă acest plural se referă la *cambii* cari și ele sunt la plural. Apoi se mai poate explica că se referă la acțiunea cambială directă și la aceea de regres. Lipsește dar acestui plural, întrebuițat în codice, un sens sigur, care să atribue acțiunii de folos nedatorit caracterul de acțiune cambiară.—9° S'a zis de adversarii acestei opiniuni că: prin art. 949 ultimul period se prevede că pentru cambiile trate la un timp determinat după vedere curge prescripția de la finele anului computabil de la data sa; ceea ce va să zică că dacă codi-

cele a prevăzut printre acțiunile cambiare și pe acelea cari se cuvin posesorului unei cambii la un timp determinat după vedere care e lipsit de scadență prin lipsă de acceptațiune, apoi aceasta nu e de cât acțiunea de folos nedatorit. Și apoi, dacă posesorul cambiei n'are acțiune cambiară contra trasului care n'a acceptat, dacă n'o are contra trăgătorului pentru că a pierdut acțiunea de regres prin lipsă de prezentare pentru acceptare, *singura acțiune ce i se cuvine este aceea de îmbogățire*; așa dar, dacă voim să dăm oarecare explicație în ipotesa legii unei acțiuni cambiare cuvenită posesorului cambiei după un timp determinat de la vedere, rămasă privată de scadență, atunci trebuie să coprindem printre acțiunile cambiare acțiunea de folos nedatorit. Ei bine, noi răspundem, zic partisanii acestei opiniuni: nu e adevărat că ridicând această acțiune din numărul acțiunilor cambiare se ridică orî-ce aplicațiune a ultimei regule din art. 949 C. com. *In prim loc*, ea se poate aplica în cambiile trate la acțiunea cambiară îndreptată contra acceptantului, orî de câte orî acesta a neglijat de a data acceptațiunea sa și posesorul nu a reparat aceasta prin protest (art. 284), atunci e o acțiune cambiară contra acceptantului și anul decurge contra sa din ziua datei cambiei: iacă dar cum cambiile trate cu scadența după un timp determinat de la vedere pot face aplicabilă regula din ultimul alineat al art. 949 C. com. *In al doilea loc*, art. 949 ult. al. C. com. se poate aplica la cambiile proprii, pentru că acțiunea directă contra emitentului nu rămâne nici decum vulnerată prin lipsa protestului (art. 318). Eacă deci cum art. 949 C. com. se aplică cambiilor la un timp cert după vedere, atât trate cât și proprii, fără a se considera acțiunea de folos nedatorit printre acțiunile cambiare: fiind-că se poate întâmpla foarte bine cazul, atât în unele cât și în altele, ca să lipsească data scadenței, și totuși subsistă acțiunea cambiară. Deci textul legii se poate concilia foarte bine literalmente cu doctrina, care neagă acțiunii de folos nedatorit caracterul cambiar (5).

Galați, 30 Octombrie 1904

C. N. Toneanu

(Va urma)

(5) In doctrină: *Ces. Vivante*, Trattato etc., t. IV, p. 75: *Il rapporto fondamentale*, § 72 și *Foro-Italiano*, 1899, I, p. 1264. nota 2—3. In jurisprudență: *Cas. Napoli*, 23 Noembre 1899: *Foro-Italiano*, I, 1264;—*Cas. Firenze*, 8 Iunie 1893: *Foro-Ital.* 1893, I, 984;—*Cas. Roma*, 20 Iunie 1893: *Foro-Ital.* 1893, I, 817;—*Ap. Cagliari*, 16 Ianuarie 1894, *Foro-Ital.* 1894, I, 464;—*Cas. Roma*, *Foro-Italiano* 1898, I, 780.

Bugăm stărnitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită samele datorate prin mandat postal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească la prezentare numai în mina incasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu matcă, prevăzută cu stampila *Curierului Judiciar*.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

JUDECĂTORIA OCOLULUI CAMPULUNG

Audiența de la 3 Iunie 1904

G. Anastase cu Ion I. Băjan și alții
Carte de judecată civilă No. 930

Acțiune posesorie.—Dacă judecătorul de ocol poate consulta titlurile de proprietate cu ocaziunea judecării unor asemenea acțiuni.—Indiviziune—Turburare.—Co-devălmas contra co-devălmas.—(Art. 60 L. J. P.; 1846, 1847, 1853 Cod civ. și 2229 Francez).

1. Când într-o acțiune posesorie înaintea judelei de ocol se produc acte de proprietate ca mijloc de dovedirea posesiunii, trebuie a se ține seamă de asemenea acte, ele fiind un element eficace a forma convingerea asupra posesiunii, căci judecătorul nu judecă de cât în marginile competenței sale, și titlurile de proprietate le ia numai ca puncte de fapt și cătuși de puțin ca puncte de drept, mărginindu-se în aceleași timp a trage consecințe favorabile în privința caracterului și condițiilor posesiunii, fără a dispune în petitoriul și a se pronunța și asupra validității acelor titluri. A nu le lua în considerare, înseamnă a înlătura mijlocul cel mai bun pentru judecarea unor asemenea acțiuni.

2. Exercițiul acțiunii posesorii presupunând o posesiune asupra unui lucru determinat, și o posesiune deplină, posesiunea unui co-proprietar nefiind numai a sa exclusivă, conform regulii plures eandem rem in solidum possidere non possunt, un co-devălmasi deci, față de cel-altul nu, poate prescrie, căci are o posesiune equivocă (art. Frances 2229).

Pe lângă aceasta cel ce face o asemenea acțiune posesorie în calitate de co-devălmas în contra co-devălmasului său, considerându-se a fi proprietar pe fie care moleculă a lucrului cum și pe întreg, nu poate porni o asemenea acțiune în contra co-devălmasului spre a l silii pe acesta să și mărginească dreptul său de (proprietate) posesiune la o anumită porțiune.

3. După art. 1853 Cod. civ. actele ce exercităm asupra unui comun, neconstituind o posesiune sub nume de proprietar, ceea-ce este tocmai condiția cerută de art. 1847 C. civ. combinat cu 60 L. J. P. pentru exercițiul acțiunilor posesorii, rezultă și din acest punct de vedere că un co-devălmas este lipsit de liberul exercițiul al unei asemenea acțiuni contra co-devălmasului său.

Judecata,

Asupra acțiunii civile de față;

Ascultând pe părți în susținerile lor și văzând actele aflate în dosar;

Având în vedere că prin suplica înregistrată la No. 17967/901, reclamantul G. Anastase, din comuna Rucăr, a chemat în judecată pe Ion I. Băjan, Tița I. Băjan tutoarea casei decedatului Ion Băjan din aceeași comună cum și pe Gh. Duțescu din comuna Boteni, pentru că numiții fără nici un drept l'a oprit a mai introduce vitele spre pășunat în muntele Valea-lui-Ivan, munte pe care l stăpânește în indiviziune cu frații Moldoveni și G. G. Năstăseanu; cerând în același timp a l plăti toți în mod solidar suma de 200 lei prejudiciul cauzat, cu procentele legale, cum și de a l respecta posesiunea în acel munte ast-fel cum a avut-o în trecut;

Având în vedere că judecata prin jurnalul său din 4 Iunie 1902 a obligat pe reclamant și acesta prin petiția înreg. la No. 168087/902 și 22784/902 a introdus în cauză și pe Dimitrie I. Băjan, Năstase Gh. I. Năstase, Maria Năstase Gh. I. Năstase toți din comuna Rucăr și Zinca Gh. Duțescu din Boteni, în calitate de moștenitori ai decedatului Ion Băjan;

Având în vedere că reclamantul prin acțiune tinde

la exercițiul dreptului său de posesiune, în muntele Valea lui Ivan în co-devălmasie cu defendorii de astă-zî, toți moștenitori ai decedatului Ion Băjan cel care a stăpânit la început și el în indiviziune cu frații Moldoveni și Gh. Gh. Năstăseanu;

Având în vedere că defendorii prin susținerile lor făcute în instanță au contestat reclamantului dreptul său de proprietar co-devălmasi în acel munte și deci liberul exercițiul al dreptului de posesiune, susținând că dânsii dovedesc cu actele aflate în dosarul cauzei cum că autorul lor Ion Băjan era singurul proprietar al muntelui Valea lui Ivan. Se ridică dar chestiunea a se ști: Dacă judecătorul de ocol poate consulta titlurile de proprietate, cu ocazia acțiunii posesorii și a se vedea întru cât susținerile defenditorilor cum și cele arătate de reclamant prin suplica de acțiune sunt întemeiate. Chestiunea împărtășeste diferite sisteme. Ast-fel, s'a zis: că incompetența *ratione materie* a judelei de pace este absolută: că în cazul când părțile se servesc de titluri, judele de ocol ar trebui să și decline competența, să și suspende judecarea acțiunii posesorii până ce judecătorii petitorului și vor da hotărârea lor asupra punctului prejudicial de deslegat. În fine: o altă părere, că judecătorul nu poate examina titlurile de proprietate produse de părți, având dreptul a se pronunța numai asupra faptului posesiunii;

Având în vedere însă că jurisprudența instanțelor noastre judecătorești este fixată în mod constant că judecătorul de ocol poate examina titlurile de proprietate, mărginindu-se de a trage numai consecințe favorabile în privința caracterului și condițiilor posesiunii, fără a dispune tot de odată în petitoriul, căci judecătorul nu judecă de cât în marginile competenței sale și titlurile de proprietate le ia ca puncte de fapt și cătuși de puțin ca puncte de drept: că în fine, aunci când într-o acțiune posesorie, înaintea judelei de ocol se produc acte de proprietate ca mijloc de dovedirea posesiunii, aceste acte sunt un element eficace spre a forma convingerea asupra posesiunii. A nu le lua în considerare și a nu se pronunța asupra lor, este a înlătura mijlocul cel mai bun de a judeca asemenea acțiuni, evitându-se însă a se pronunța și asupra validității acelor titluri. Chestiunea aceasta dar, luminată cu desăvârșire se constată că, defendorii sunt proprietari co-devălmasi asupra muntelui Valea lui Ivan, în calitate de moștenitori ai defunctului I. Băjan, cel care a stăpânit mai înainte cu actul de cumpărătoare autentificat și transcris de Tribunalul Muscel la No. 58/79 și 103 același an: iar reclamantul, proprietar tot co-devălmasi cu numiții defendori, după cum au recunoscut însuși autorul lor prin petiția adresată în anul 1878 Tribunalului Muscel și aflată în dosar, co-devălmasi și el (autorul) atunci cu frații Moldoveni și G. G. Năstăseanu, petiție unde se arată că dintre acești co-devălmasi în muntele Valea lui Ivan, face parte și reclamantul; că vânzătorii defunctului Ion Băjan, Preotul Ștefan Pârvolescu și Ion Nițică nu au putut vinde de cât o a treia parte adică partea lor indiviză, după cum chiar se specifică în act: că acest lucru se mai poate vedea și din contractul legalizat de poliția orașului Câmpu-Lung la No. 1914/78, unde Preotul Ștefan Pârvolescu arendează lui Gheorghe G. I. Năstăseanu din côm. Rucăr, partea lui indiviză în muntele Valea lui Ivan; că în fine, co-devălmasia reclamantului se mai poate dovedi și cu actul de vânzare autentificat și transcris de Tribun. Muscel la No. 462 și 305/1893;

Având în vedere dar că de și în instanță, la început și pe căi pezișe, defendorii au contestat reclamantului dreptul de proprietar co-devălmasi cu dânsii în munte, totuși au făcut această recunoaștere în urmă pe nesimțite, și ca un ultim motiv de apărare au pus în discuție chestiunea următoare și anume: că un co-devălmasi nu are acțiune posesorie în contra co-devălmasilor săi. Să vedem acum întru cât acest motiv de apărare este întemeiat, și în special să ne ocupăm de ultima

condiție cerută de art. 60 L. J. de pace pentru a avea exercițiul acțiunii posesorii și anume: posesiunea să întrunească condițiunile cerute de art. 1846 și 1847 Cod civ. Intr'adevăr, aceste articole se rostesc ast-fel: (1846) *Veri ce prescripțiune este întemeiată pe faptul posesiunii. Posesiunea este deținerea unui lucru său folosirea de un drept exercitată una sau alta de noi însine sau de altul în numele nostru.* (1847) *Ca să poată prescrie se cere o posesiune continuă, neîntreruptă, neturburată și sub nume de proprietar.*

Acestea întreacă zise despre caracterul posesiunii și exercițiul ei, să vedem în speță, dacă un co-devălmași are exercițiul acțiunii posesorii contra co-devălmașilor săi. Suprema noastră Curte de casație și justiție prin câte va jurisprudențe mai recente din care una din 28 Februarie 1900 (B. Cas., pag. 181) stabilește că: «din momentul ce acțiunea posesorie are de scop numai de a restabili lucrurile în starea în care se află mai înainte fără a prejudeca alte drepturi ce părțile mai pot avea asupra imobilului în litigiu; Cel ce posedă partea sa într'un imobil în indiviziune este în drept a cere să i se respecte posesiunea sa, și dacă cei ce au drept de proprietate indiviză asupra acelui imobil vor să schimbe această stare de lucruri, n'au de cât să ceară eşirea din indiviziune, iar nu să turbure posesiunea părții ce posedă separat».

Credem însă că din momentul ce exercițiul acțiunii posesorii presupune o posesiune asupra acelui lucru determinat și o posesiune deplină; că iar, din momentul ce posesiunea unui co-proprietar nefiind numai a sa exclusivă, conform regulei: *Plures eadem rem in solidum possidere non possunt*, ceea-ce esplică cum că nu se poate admite o posesiune exclusivă asupra aceluiaș lucru de mai multe persoane, un co-devălmași față de cei-l'alți nu poate prescrie, căci are o posesiune equivocă (art. 2229 Fr.). Pe lângă aceasta cel ce face o asemenea acțiune posesorie în calitate de co-devălmași contra co-devălmașilor săi, se consideră a fi proprietar pe fie care moleculă a lucrului cum și pe întreg. Cu ce drept dar ar porni o asemenea acțiune contra co-devălmașului său, spre a-l sili pe acesta să și mărginească dreptul său de posesiune la o anumită porțiune, când după natura dreptului său, el poate să stăpânească și o părticică și totul? Mai putem adăoga că reclamantul în acțiunea posesorie trebuie să dovedească că a avut o posesiune continuă, neîntreruptă, liniștită și sub nume de proprietar, iar nu de co-proprietar;

Tot Inalta noastră Curte prin decisia No. 10/99 (B. Cas., pag. 8) arată că: «acțiunea posesorie având drept obiect încetarea turburării adusă posesiunii, se exercită în contra tutului persoanelor care aduc o asemenea turburare și nici un text de lege nu împiedică pe cel ce posedă în indiviziune cu altul, să exercite acțiunea posesorie în contra co-devălmașului său». Intr'adevăr, să nu existe nici un text de lege în această privință? Ni se pare că tocmai după art. 1853 Cod civ. actele ce exercităm asupra unui lucru comun nu constituie o posesiune sub nume de proprietar; ceea-ce este tocmai condiția cerută de art. 1847 același Cod, combinat cu 60 L. J. de Pace, pentru exercițiul acțiunii posesorii;

Credem dar că, din aceste puncte de vedere co-devălmașul este lipsit de exercițiul acțiunii posesorii contra co-devălmașilor săi. Că dar prezenta acțiune urmează a fi respinsă ca atare;

Văzând și dispozițiunile art. 1169, 1170 Cod civil.

Pentru aceste motive, judecata respinge ca inadmisibilă acțiunea, etc.

p. Judecător (s) Ion Gr. Leca

Grefier (s) F. G. Toină

Adnotație.—Două sunt chestiunile rezolvite atât de clar prin cartea de judecată ce adnotăm: 1) judecătorul în posesor poate consulta titlurile de proprietate; 2) un proprietar în indiviziune nu

poate intenta o acțiune posesorie în contra codevălmașului său. Să examinăm fie-care punct în parte.

I. În Proc. civ. francesă există art. 25 care zice că posesorul nu poate fi cumulat cu petitorul. Acest text, care e luat din art. 5, tit. XVIII al ordonanței din 1667, nu e reprodus nici în procedura noastră civilă, nici în legea judecătorilor de ocoale, așa că chestiunea ar putea, până la un punct, fi controversată. Socot însă că ideia legiuitorului francez trebuie admisă și în dreptul nostru, căci posesorul și cu petitorul sunt două căi distincte, cari cer probe deosebite și regule speciale.

În adevăr, pe când în acțiunea petitorie se judecă o chestiune *de drept*: al cui titlu e mai bun; în acțiunea posesorie e în litigiu un punct de *fapt*: niște acte materiale, din care cauză pot fi stabilite cu martori.

Această diferență ce există între posesor și între petitor, face ca lucrul judecat în posesor să nu aibă nici-o influență asupra lucrului judecat în petitor. Rezultă dar că o acțiune petitorie nu poate fi conexată cu una posesorie, deși s'a decis contrarul (1), precum nu poate fi conexată complental cu reîntegranda. De asemenea, pîritul în o acțiune în reîntegrare nu se poate constitui reconvențional în complângere (2).

Această soluțiune se impune mai ales din cauza scopului acțiunilor posesorii, menite să apere posesiunea, să înlătore turburările grave, așa că ele se întemeiază pe un motiv de ordine publică. Ce va face un posesor fără titlu care stăpânește de mult timp, dar nu poate invoca încă prescripțiunea? Aici apare marele avantajii al acțiunilor posesorii și de aceea ele și au individualitatea lor distinctă și bine caracterizată.

Apoi judecătorul de ocol e competent să judece posesorul până la or-ce ce sumă, pe când petitorul numai până la o valoare determinată. Fi-va dar suficient să se alătore un petitor ca judecătorul în posesor să-și decline competența? Dar atunci instanța posesorie devine iluzorie și tot scopul acțiunilor posesorii zădărnicit.

Iată rațiuni suficiente pentru a decide că înlăturarea dispozițiunii din art. 25 Pr. civ. franceză nu poate schimba soluțiunea, căci acel articol cuprinde un principiu evident, așa că tocmai spre a se putea admite cumularea posesorului cu petitorul ne-ar trebui un text expres. De alt-fel, intențiunea legiuitorului de a crea două instanțe distincte rezultă și din faptul că acțiunile posesorii au fost tratate separat (3).

Să discutăm acum chestiunea și din punctul de vedere al textelor ce avem. Art. 60 L. J. Oc. referitor la acțiunile posesorii, nu ne poate da nici un argument în privința cumulului petitorului cu posesorul. Art. 61, în fine, prevede însă că dacă se contestă uneia din părți însuși dreptul de proprietate sau titlul constitutiv al servituții, judecătorul de ocol nu va statua de cât asupra posesorului, *fără ca acesta să prejudice fondul chiar al dreptului, care rămâne a se judeca pe cale principală*, după regulele generale de competență.

(1) Trib. Falcii, No 110,95, *Dreptul* No. 54,95.

(2) Botez, p. 174.

(3) Botez, p. 187 urm. Săndulescu-Nănoveanu, p. 102.

Avem, prin urmare, o îndrumare legală, un text care vizează lămurit necumulul posesorului cu petitorul, text ce obligă pe judecător să judece ambele acțiuni separat, *chiar atunci când petitorul ar fi de competența sa*, căci așa rezultă din redacțiunea art. 61. Și aceasta nu e o dispozițiune excepțională, ci o regulă de drept comun, un principiu aplicabil în materie de acțiuni posesorii.

Avem chiar un argument decisiv ce rezultă din desbaterile urmate cu ocaziunea votării art. 56 al legii din 9 Martie 1879, text ce cuprinde la un loc dispozițiunile actualelor articole 60 și 61 din legea jud. oc.

Acest art. 56 se termină cu aliniatul ce se găsește la finele art. 61 actual, ast-fel că sub imperiul legii din 1879 când se contesta fondul dreptului în o acțiune posesorie, textul categoric spunea că judecătorul nu trebuie să se atingă de cât de posesor, fără să judece fondul dreptului. Dispozițiunea finală din art. 56 nu se mai găsește astăzi sub art. 60 al legii jud. oc. care cârmuește acțiunile posesorii în general, ci sub art. 61, care determină niște specii de acțiuni posesorii. De aici controversa.

Cu ocaziunea desbaterilor parlamentare urmate asupra vechiului art. 59, care azi formează art. 60 și 61 din L. J. oc., iată ce spunea d-l Eug. Stătescu, autorul legii din 1879 ca și al actualei legi pentru judecătoriile de ocoale: «..... dacă ar fi ca acest articol să declare pe judecătorii de plasă incompetenți de a se pronunța în cazul când o persoană contestă alteia un drept de proprietate, atunci ființa chiar a judecătorilor de plasă devine iluzorie..... Nu este aici vorba ca judecătorul de plasă să hotărască asupra dreptului de proprietate; aici este vorba numai ca judecătorul de plasă să poată,—și în aceasta va fi tot-deauna competent— să poată să statueze asupra menținerii în posesiune a lucrului, fără ca vre-o dată să hotărască asupra dreptului, să prejudice dreptul în sine».

«D-lor, nu sunt de cât două soluțiuni, aceea ca judecătorul să suspende judecata chiar asupra posesiunii, de câte-ori se contestă titlul de proprietate; și a doua care obligă pe judecător să judece chestiunea de posesiune, chiar când se contestă titlul de proprietate, însă fără să poată prejudica chestiunea în fond. *Intre aceste două soluțiuni, eu nu ezit, un singur moment, a mă pronunța în favoarea celei din urmă*» (4).

Nefind nici un motiv care să ne facă a crede că d-l Stătescu a înțeles să permită cumulul posesorului cu petitorul, trebuie să admitem că dispozițiunea finală de sub art. 61 se aplică și la art. 60 din actuala lege a jud. de ocoale, soluțiune împărțită și de d-l Alexandresco în Explicațiunea Codului civil (5).

(4) Ar fi fost bine ca d-l Botez, care pune aceste desbateri sub actualul art. 60 din L. J. oc., să fi amintit că ele s'au urmat cu ocaziunea votării art. 56 al legii din 79, căci menționarea numărului 17/79 a *Monitorului Oficial* nu e suficientă. V. Săndulescu-Nănoveanu. p. 93 urm Botez, p. 165 urm.

Codul Calimah în § 450 oprește pe judecătorii de «a lua în băgare de seamă vre-un drit măi puternic ce ar avea părătul asupra lucrului». Cumulul posesorului cu petitorul era dar înlăturat și sub această legiure.

(5) Alexandresco, VII, p. 525, n. 3, unde admite că hotărârea dată în posesor nu constituie lucru judecat în privința petitorului.

Chestiunea aceasta odată luminată, ne întrebăm: judecătorul în posesor poate consulta titlurile de proprietate? Părerile sunt împărțite. Se decide totuși, că fără a cumula posesorul cu petitorul, judecătorul de ocol poate consulta titlurile de proprietate, dar numai pentru a trage concluziuni în privința posesiunii (6).

În acest sens e și jurisprudența Supremei Curți care a decis că înlăturarea titlurilor constituie o omisiune esențială, de oare-ce titlurile pot fi cel mai eficace element spre a se forma convingerea asupra posesiunii.

Judecătorul trebuie însă să se ferească de a se pronunța asupra validității titlurilor, căci atunci ar cumula posesorul cu petitorul (7).

Degré admite și el că judecătorii pot consulta titlurile de proprietate și să examineze fondul dreptului fie pentru a stabili precaritatea posesiunii alegate, fie pentru a constata că terenul litigios este o dependență a drumului public și nu poate forma materia unei acțiuni posesorii, sau pentru a decide chestiunii de juncțiune (art. 1860 C. civ.), de transmisiune or de interversiune a posesiunii (8).

Judecătorul de ocol poate, fără a cumula posesorul cu petitorul, să examineze titlurile respective produse, când le consultă nu pentru a recunoaște sau înlătura faptul material al posesiunii, ci numai pentru a-i aprecia natura, întinderea și eficacitatea juridică (9). Ast-tel, când ambele părți s'au probat actele de posesiune de aceeași natură, judecătorul de pace e autorizat să cerceteze titlurile pentru a putea vedea care din cele două posesiuni e mai caracterizată sau colorată.

Tot așa în cazul unei acțiuni în complângere pentru împedecarea exercițiului unei servituți necontinue, judecătorul nu cumulează posesorul cu petitorul, când consultă titlurile invocate de reclamant spre a înlătura presupunțiunea de precaritate alipită de exercițiul unei atari servituți. Și nici contestațiunile ridicate cu privire la validitatea titlurilor produse nu împedecă pe judecător să le consulte spre a lumina posesiunea (10).

Ba examinarea titlurilor, care nu e de cât facultativă (11) pentru judecătorul posesorului, devine obligatorie când e vorba de o complementă formată din cauza unei turburări aduse exercițiului unei servituți necontinue și neaparente, căci exercițiul unei servituți necontinue e, în lipsă de titlu constitutiv, presupus atins de precaritate. Prezentarea unui asemenea titlu face să înceteze această presupunțiune. Judecătorul, zic Aubry și Rau, care n'ar voi să admită producerea titlurilor invocate de reclamant în complementă, s'ar găsi în imposibi-

(6) V. Botez p. 193, a cărui lucrare a făcut pe unii judecători să-i adopte nu numai părerile, dar și frazele.

(7) Cas I. No. 781/79. Bulet., p. 165. Cas. I No. 310/80, Bulet., p. 331. Cas. I No. 333/80. Bulet., p. 345. Cas. I. No. 466/91. Bulet., p. 1256. Cas. I, No. 273/94. Bulet., p. 81. Vezi și deciziunile citate în Botez, pag. 194, n. V. și Léon Wodon, 1877, I.

(8) Degré, *Scrieri juridice*, IV, p. 220.

(9) Aubry et Rau, X, p. 213, ed. 5-a; Toullier, III, 716; Wodon, II, 676.

(10) Aubry et Rau, X, § 186, p. 214 urm.

(11) V. Cas. R., supra, care zice că neconsultarea formează o omisiune esențială.

litate de a aprecia adevăratul caracter al posesiunii⁽¹²⁾.

În ce privește servituțiile negative, de asemenea e nevoie de consultarea titlurilor, căci aceste servituții, ca și cele necontinue, nu se pot stabili de cât prin titlu, așa că numai din examinarea titlurilor reclamantului, judecătorul poate aprecia dacă abținerea proprietarului fondului pretins grevat este sau nu rezultatul unei servituții⁽¹³⁾.

Din contră, se cumutează posesorul cu petitorul, când judecătorul sesizat de o complementă, fără să constate în fapt posesiunea anuală a reclamantului, îl menține totuși în posesiune sub cuvânt că e proprietar sau că posesiunea e stabilită în persoana sa cu titlul său de proprietate sau că proprietatea i-a fost recunoscută prin o hotărâre anterioară⁽¹⁴⁾.

Judecătorul ocolului Câmpu-Lung consultând titlurile de proprietate numai în ce privește posesiunea, a făcut, prin urmare, o bună aplicațiune a principiilor de drept, și cu aceasta am terminat discuțiunea primei chestiuni.

II. Pentru exercițiul complementei, ca o condițiune esențială, se cere ca posesiunea reclamantului să întrunească cerințele art. 1846 și 1817 C. civ., adică ca posesiunea să fie exercitată *sub nume de proprietar*. Ca o complectare a acestei idei, articolul 1853 C. civ. spune că actele ce le exercităm asupra unui lucru comun, în puterea destinațiunii legale a aceluia, nu constituie o posesiune sub nume de proprietar.

Pe temeiul acestor texte, se decide că posesiunea unui comunist este echivocă, nu sub nume de proprietar, fără a fi însă precară, căci comunistul e, în definitiv, proprietar⁽¹⁵⁾.

Posesiunea comunistului implicând un drept comun și altor persoane, se decide că coproprietarul unui imobil indiviz nu poate să-l închirieze, căci cei-lalți coproprietari sunt în drept să ceară anularea contractului⁽¹⁶⁾.

De asemenea, se decide că în timpul indiviziunii moștenitorii nu pot, fie-care pentru partea sa, să revendice imobilele succesiunii⁽¹⁷⁾.

Dacă însă unul din coproprietari manifestă o intențiune contrară posesiunii comune, cei-lalți comuniști au exercițiul complementei, pentru respectarea posesiunii comune. Această regulă se aplică mai ales la codevălmașia unui gard, unui șanț despărțitor, a unei ogrăzi sau alei comune. Și exercițiul complementei îl are chiar și usufructuarul, pentru or ce tulburare ce i se aduce folosinței sale fie de un terțiu, fie de nudul proprietar⁽¹⁸⁾.

Așa fiind, acțiunile posesorii apără proprietatea sub toate formele: exclusivă sau comună or megieșă. Un coproprietar poate dar intenta acțiunea

posesorie contra coproprietarului său, când are o posesiune exclusivă asupra unei părți din succesiune, cum presupune art. 729 C. civ. Această acțiune se poate intenta și contra unui terțiu⁽¹⁹⁾.

Posesiunea unui comunist se numește echivocă, precară sau promiscuă. Ultimul termen exprimă mai just caracterul unei atari posesiuni. Dacă e îndoială în privința naturii posesiunii, se va decide că posesiunea comunistului e promiscuă, că el nu are o posesiune animo domini, că nu posedă numai pe socoteala sa, ci și pe a codevălmașilor săi⁽²⁰⁾.

Cum vedem, un comunist poate intenta complementa contra celor-lalți, când el a făcut, pe socoteala sa, acte de posesiune asupra lucrului comun⁽²¹⁾.

Rămâne dar bine stabilit că comunistul care ș'ar fi intervertit posesiunea are exercițiul complementei⁽²²⁾.

Soluțiunea după care între comuniști trebuie înlăturată acțiunea posesorie, a fost admisă și de Suprema Curte⁽²³⁾.

Jurisprudența a avut dese ocazii să se pronunțe tot în acest sens⁽²⁴⁾.

Suprema Curte însă, prin o deciziune recentă, pare a răsturna principiul pus altă-dată, căci iată ce citim în deciziunea din 18 Ianuarie 1899: «Considerând că acțiunea posesorie, având de obiect încetarea tulburărei aduse posesiunii, *se exercită în contra tuturilor persoanelor cari aduc o asemenea tulburare; că nici un text de lege nu împedecă pe cel-ce posedă în devălmașie cu altul să exercite o asemenea acțiune contra codevălmașului său*; că neîncuviințarea unei asemenea acțiuni în contra codevălmașului pe lângă că nu se întemeiază pe nici-o dispozițiune pozitivă de lege, apoi nu este nici rațională, căci acela care posedă în devălmașie și care este tulburat în posesiunea lui, are acelaș interes să facă să înceteze tulburarea or de unde ar proveni, fie de la codevălmașul său, fie de la or-ce altă persoană, etc.»⁽²⁵⁾.

D-l Alexandresco, care discută această deciziune⁽²⁶⁾, crede că Suprema Curte a înțeles să se refere la cazul când unul din codevălmași ș'ar fi intervertit posesiunea prin acte agresive de natură a contrazice dreptul celor-lalți codevălmași. Termenii generali ai deciziunii exclud însă această distincțiune, deși nu se discută că un codevălmaș nu poate prescrie contra codevălmașului său, afară de cazul când un codevălmaș ar exercita asupra lucrului comun o posesiune nomine proprio⁽²⁷⁾.

⁽¹⁹⁾ Garsonet, I, ed. II-a, § 355.

⁽²⁰⁾ Ibidem, 60. Baudry, III, ed. 7-a, 1620.

⁽²¹⁾ Ibidem, § 365, n. 31.

⁽²²⁾ Tocilescu, I, partea II-a, p. 107, 111; Planiol, I, 897; Chebapci, I, p. 133 sq.

⁽²³⁾ Cas. I, No. 56/94. Această decizie e citată în Chebapci, V. supra.

⁽²⁴⁾ Jud. oc. Moinești, din 3 Noembrie 1895; Dreptul No. 77/95; Trib. Vâlcea, din 15 Iunie 99; Dreptul No. 57/99; Jud. oc. Podgoria, No. 62/902; Curierul Judiciar, No. 75/902. Această carte de judecată exclude reintegranda dintre comuniști când posesiunea nu e intervertită; Jud. Oc. Dorohoi, No. 465/904; Curierul Judiciar, No. 75/904.

⁽²⁵⁾ Bulet. S. I-a, 1899, p. 8; Curierul Judiciar, No. 4/99.

⁽²⁶⁾ Curierul Judiciar, No. 75/902.

⁽²⁷⁾ Aubry et Rau, II, § 217 (ed. 5-a); Laurent, XXXII, 290; Baudry, III, 1620.

⁽¹²⁾ Aubry et Rau, X, § 186, p. 216, t. și n. 33; Curasson, II, 733.

⁽¹³⁾ Aubry et Rau, X, § 186, p. 217, n. 34; Curasson, II, p. 396, n.

⁽¹⁴⁾ V. toate acestea în Aubry et Rau, X, § 186, p. 211 reproduc în părțile citate.

⁽¹⁵⁾ Laurent, XXXII, 290, urm.; Alexandresco în Curierul Judiciar, No. 75/902.

⁽¹⁶⁾ Laurent, XXV, 44; Trib. Tutova, No. 551/904. Minoritatea contra. Curierul Judiciar, No. 29/904.

⁽¹⁷⁾ Laurent, X, 214.

⁽¹⁸⁾ Aubry et Rau, X, § 187, p. 223 urm.; Curasson, II, 668;

Toată discuțiunea se reduce dar în a se ști dacă există vre-un text care să împedea pe un codevălmaș de a exercita acțiunea posesorie în contra codevălmașului său ⁽²⁸⁾. Autorul cărții de judecată adnotate ⁽²⁹⁾, d-l Botez ⁽³⁰⁾ și d-l Alexandresco cred că acest text este art. 1853 C. civ. Acest text nu se referă însă de cât la posesiunea unui lucru comun în *puterea destinațiunii legale*, cuvinte ce nu se văd în textul corespunzător frances. Art. 1853 se referă dar la actele ce le exercităm asupra unui zid sau șanț comun (Art. 590, 602 C. civ.). Ce *destinațiune legală* poate fi în privința unei succesiuni, unei case ale cărei caturi aparțin la diferiți proprietari, a unui imobil stăpinit în indiviziune? ⁽³¹⁾.

Cum vedem, textul nu zice că posesiunea asupra unui lucru comun nu constituie o posesiune sub nume de proprietar, ci vorbește de posesiunea asupra unui lucru comun în *puterea destinațiunii legale*, ceea-ce e alt-ceva.

Ar rezulta dar că acțiunea posesorie e înlăturată nu în toate cazurile de comunitate, ci numai în niște specii determinate.

Apoi art. 1847 C. civ. nu mai cere ca posesiunea să fie *ne echivocă*, cum prevede art. 2229 C. civ. fr., ci se mulțumește cu o posesiune sub nume de proprietar. Dar comunismul nu posedă sub nume de proprietar? Indiviziunea esclude numai precaritatea, așa că un comunism e proprietar asupra fie-cărei molecule a lucrului comun. Controversă, prin urmare, ar putea să fie asupra acestui punct, deși credem că complenta nu poate fi intentată între comuniști. Ar fi fost însă bine ca legea să fie mai explicită și să nu fi înlăturat ca inutilă condițiunea neechivocității ⁽³²⁾.

Posesiunea comunismului fiind echivocă, promiscuă, un comunism n'are exercițiul complentei în contra codevălmașilor săi, căci posesiunea sa nu întrunește condițiunile cerute de art. 60 L. J. oc. Se decide însă că comuniștii au exercițiul acțiunilor posesorii în contra *terțiilor*. Aici mi se pare că logica juridică suferă.

În adevăr, un comunism încetează el de a fi comunism prin faptul că tulburarea vine nu de la un codevălmaș, ci de la un terțiu? Dar art. 60 L. J. oc. cere ca reclamantul să aibă o posesiune sub nume de proprietar exclusiv spre a putea intenta acțiunile posesorii. În caz când părătul ar ridica această excepție, ce va face judecătorul? Să nu uităm că un terțiu poate prescrie în contra comunismului ⁽³³⁾. Fi-va nevoit comunismul său comuniștii să aștepte lungă procedură a împărțelii? Situațiunea poate deveni gravă când comuniștii n'au titluri, n'au acte. Soluțiunea doctrinei izvorită din necesitatea faptelor reale nu mi se pare însă

temeinică, căci or-de unde ar veni tulburarea, comunismul tot comunism rămâne, iar posesiunea sa nu încetează de a fi promiscuă, adică incapabilă de a fi apărată de acțiunile posesorii.

Am spus că comunismul n'are exercițiul complentei față de codevălmașii săi, deși chestiunea e controversată. Exercițiul reintegrândei îl are însă și un precarist ⁽³⁴⁾, căci, în acest caz, reclamantul e scutit de a dovedi că posedă sub nume de proprietar. Așa fiind, comunismul va putea și el intenta reintegranda în contra codevălmașului său, din moment ce nu se mai cere ca posesiunea să fie sub nume de proprietar.

Ce înseamnă însă expresiunea: «este dispensat de a face proba...»? Înțeles-a art. 60 L. J. oc. ca reintegranda să apere or-ce posesiune, sau că aceeași posesiune se cere pentru exercițiul reintegrândei ca și al complentei? Din moment ce și un precarist, un comunism pot avea exercițiul reintegrândei, socot că această dispensă de dovadă echivalează cu a declara că reintegranda apără or-ce fel de posesiune; că posesiunea reintegrândei nu mai trebuie să întrunească condițiunile cerute de art. 1847 C. civ.

În adevăr, la ce să mai pretinzi o condițiune a cărei dovadă n'o ceri? Presumpțiune legală, în lipsă de text, nu poate fi, așa că nu se poate spune că dacă ai fost tulburat cu violență, ești presupus că posesiunea întrunește condițiunile cerute de art. 1846 și 1847 C. civ.

Iată ce am avut de spus asupra acestui punct. Încheie această prea lungă adnotațiune cu următoarele rânduri ale lui Degré: «Jurisprudența noastră... e singurul Digest al țării. Ce dar putem să facem de cât să lărgim orizontul hotărârilor noastre?» ⁽³⁵⁾.

Dorohoi, 30 Octombrie 1904

Ștefan Scriban

⁽³⁴⁾ Botez, p. 176, n. 2.

⁽³⁵⁾ Scrieri Juridice, I, p. 286.

BIBLIOGRAFIE

A apărut, în editura «Curierului Judiciar»: *Studiul de procedură civilă: Executarea silită asupra imobilelor*, format 8° având 684 pagini, de d-l

NICOLAE LUCA

Fost magistrat, avocat

CU O PREFAȚĂ

de

D. ALEXANDRESCO

De vânzare numai la Redacția «Curierul Judiciar» 5 Calea Rahovei 5, București. Prețul 7 lei broșat; 8.50 legat în pânză peste tot și 9.50 legat în piele la cotor, elegant pentru bibliotecă. Numele fie-cărui cumpărător se va imprima *gratis*, cu litere de aur, pe cotorul volumului ce va cumpăra.

—x—

Noua Lege electorală pentru Cameră, Senat Consiliul comunal, însoțite de jurisprudența Curței de casație de d-l *G. Bădulescu*, grefier la Înalta Curte de casație. **Prețul Lei 3.**

Volumele se vor expedia în valoare: mandat postal sau ramburs. Porto privește pe cumpărător.

⁽²⁸⁾ Coproprietarii pot exercita acțiunea posesorie în contra terțiilor, fără a avea nevoie de concursul celor-lalți coproprietari. *Alexandresco, Curierul Judiciar*, No. 75/902.

⁽²⁹⁾ Autorul cărții de judecată reproduce chiar textul argumentării d-lui Botez.

⁽³⁰⁾ Botez, p. 201.

⁽³¹⁾ Alexandresco în *Curierul Judiciar*, No. 75/902.

⁽³²⁾ D-l Botez socotește că bine s'a înlăturat expresiunea *neechivocă*, căci ea e subînțeleasă în expresiunile *publică* și *sub nume de proprietar*. V. Codicele de Ședință, p. 179, n. 2. Totuși chestiunea se discută. V. Baudry, III, 1620 (ed. 4-a).

⁽³³⁾ D. Alexandresco în *Curierul Judiciar*, No. 75 din 902, p. 624, nota 3.